

Бородін Олександр Іванович,
ад'юнкт кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

**ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ,
ЩО ВЧИНЯЄТЬСЯ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ:
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ**

Взаємодія підрозділів Національної поліції України є досить важливим аспектом в будь-якій категорії кримінальних проваджень. Водночас її реалізація під час розслідування торгівлі людьми, яка вчиняється в умовах збройних конфліктів, навіть збільшує своє значення з огляду на окремі чинники. Серед них необхідно виокремити наступні: безпосередньо умови збройних конфліктів, що потребують залучення до взаємодії специфічних підрозділів Національної поліції (для прикладу, батальйонів поліції особливого призначення); залучення оперативних працівників міграційного управління Національної поліції безпосередньо за місцем виявлення протиправних дій. З огляду на зазначене, вказана тематика потребує детального висвітлення.

Тому вважаємо доречною думку О. О. Юхна, який зауважував на значній ролі у запобіганні протиправним діям правоохоронними органами безпосередньо взаємодії оперативних підрозділів. Науковець її визначив як погоджена за цілями, місцем і часом, заснована на законі і підзаконних актах спільна діяльність оперативних підрозділів (у межах їх компетенції), спрямована на ефективне запобігання злочинам. Крім того, автор визначив основні види взаємодії у практиці запобігання кримінальним правопорушенням відповідними підрозділами, зокрема: «...оперативних підрозділів зі слідчими у виявленні причин і умов, які сприяли вчиненню злочинів; працівників карного розшуку з оперуповноваженими кримінальної міліції у справах дітей, дільничними інспекторами міліції при здійсненні індивідуальної профілактики; оперативних підрозділів (карного розшуку, служби боротьби з економічною злочинністю, підрозділів БНОН та ін.) під час запобігання замислюваним злочинам; оперативних працівників підрозділів карного розшуку із працівниками ППСМ, ДАІ та ін. під час припинення злочинів на стадії замаху; працівників карного розшуку, БНОН із оперативними підрозділами пенітенціарних установ у запобіганні проникнення зброї, наркотичних засобів, втечі із таких установ та інших злочинів; територіальних і транспортних органів внутрішніх справ у запобіганні злочинам на об'єктах транспорту, реалізації викраденого на

території оперативного обслуговування міськрайорганів внутрішніх справ» [4, с. 35].

Своєю чергою А. О. Ляш наступним чином сформулював сутність взаємодії слідчого та оперативного працівника через такі елементи, як-от: «...а) активна цілеспрямована діяльність суб'єктів – слідчих і працівників оперативних підрозділів, до якої можуть залучатися негласні співробітники, представники громадськості, фахівці різних галузей знань тощо; б) кожен суб'єкт цієї діяльності вживає конкретних заходів (слідчі дії, оперативно-розшукові заходи) у межах, встановлених законом повноважень; в) це узгоджені за місцем, часом і метою спільні дії двох чи більше суб'єктів, спрямовані на впровадження одержаних результатів оперативно-розшукових заходів, відомостей у кримінальне судочинство; г) у спільних планах необхідно передбачати комплекс оперативно-розшукових та інших заходів і слідчих дій у такому порядку, щоб їх проведення було несподіване для осіб, дії яких перевіряються, їхніх співучасників і мало найбільший ефект у закріпленні процесуальним шляхом обставин, що підлягають доказуванню; д) у процесі проведення конкретних оперативно-розшукових заходів і слідчих дій потрібно суворо дотримуватися вимог Конституції України, чинного законодавства, принципів оперативно-розшукового законодавства та кримінального судочинства шляхом провадження відповідних слідчих дій і процесуальних рішень» [2, с. 126].

А вже В. М. Малюга наголошував на тому, що за характером зв'язків між слідчим та іншими суб'єктами узгодженої діяльності взаємодія може бути безпосередньою та опосередкованою. Автор зауважував, що безпосередня взаємодія припускає встановлення прямих зв'язків між слідчим, іншим слідчим чи слідчими як свого підрозділу, так і підрозділами інших відомств, а також оперативними, експертними підрозділами, працівниками контролюючих органів тощо. З приводу опосередкованої взаємодії науковець відмічав, що зв'язок між слідчим і всіма щойно переліченими суб'єктами здійснюється, як правило, через вищий орган, що представляє цей підрозділ [3, с. 64].

Також ми підтримуємо позицію К. О. Чаплинського та М. М. Єфімова, які наголосили на важливості такої форми взаємодії, як «обмін інформацією», зокрема, криміналістичною інформацією. Автори відмітили, що зазначена інформація може стосуватися: «...а) ознак кримінальних правопорушень проти моральності (вчинених чи тих, що готуються); б) фізичних і юридичних осіб, причетних до кримінальних правопорушень, а також потерпілих осіб; в) складу, структури, сфери діяльності та зв'язків ОГ і ЗО; г) предметів, які є предметом злочинного посягання, становлять інтерес для розслідування (тварини; предмети порнографічного характеру; твори, що пропагують культ насильства та жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість і дискримінацію; документи Національного архівного фонду; тіло (останки, прах) померлого; урна з прахом померлого); д) слідів кримінальних

правопорушень проти моральності, речових доказів, які можуть сприяти з'ясуванню обставин розслідуваних кримінальних правопорушень (матеріали ДНК; вилучені відбитки слідів пальців рук) тощо» [1, с. 312]. Стосовно торгівлі людьми, яка вчиняється в умовах збройних конфліктів, інформація, що може бути предметом обміну, крім зазначеного, може стосуватися встановлення причин, які допомогли вчиненню протиправних діянь визначеної категорії.

Тож відмітимо, що взаємодія підрозділів Національної поліції України під час розслідування торгівлі людьми, яка вчиняється в умовах збройних конфліктів, є важливим, а іноді й вирішальним аспектом досягнення оптимального результату в досліджуваній категорії кримінальних проваджень.

Перелік використаних джерел:

1. Єфімов М. М., Чаплинський К. О. Наукова полеміка стосовно основних форм взаємодії органів досудового розслідування та оперативних підрозділів кіберполіції у процесі доказування при розслідуванні злочинів у сфері інтелектуальної власності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 5. С. 304–317.
2. Ляш А. О. Проблеми взаємодії слідчого з оперативними підрозділами органів внутрішніх справ у сучасних умовах. *Використання сучасних досягнень науки і практики у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю* : матеріали наук.-практ. конф. Київ : Національна академія внутрішніх справ України, 2000. С. 123–127.
3. Малюга В. М. Загальна характеристика взаємодії слідчого у кримінальному провадженні. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 7. С. 61–65.
4. Юхно О. О. Актуальні аспекти взаємодії оперативних підрозділів органів внутрішніх справ при запобіганні, припиненні та розкритті злочинів. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2009. № 4. С. 32–36.